

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Фізико-математичний факультет

Кафедра фізики та методики навчання фізики

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан фізико-математичного факультету

Каленик М.В.

(підпис)

(ініціали та прізвище)

« _____ » _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Охорона праці в галузі

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 014 Середня освіта (Фізика)

(шифр і назва)

освітня-програма/програми Середня освіта (Фізика) першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти

(назва)

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією

Фізико-математичного факультету

« _____ » _____ 2020 р.

Голова Одінцова О.О.

канд., фіз.-мат., наук, доцент

(ПБ, науковий ступінь, вч. звання)

Суми - 2020

Розробники:

1. Іваній В.С., канд., техн. наук, професор, професор кафедри фізики та методики навчання фізики

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри фізики та методики навчання фізики

Протокол № ____ від «____» _____ 20____ р.

Завідувач кафедри _____ Завражна О.М.,
канд., фіз.-мат. наук, доцент

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Бакалавр	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
1-й			
Семестр			
2-й			
Лекції			
16 год.			
Практичні, семінарські			
18 год.			
Лабораторні			
Самостійна робота			
54 год.			
Консультації:			
2 год.			
Вид контролю: залік (II семестр)			
Загальна кількість годин - 90			

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у майбутніх фахівців умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у конкретній галузі.

Завдання вивчення дисципліни передбачає забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Засвоївши програму навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі» спеціалісти – майбутні вчителі фізики та математики мають бути здатними вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог охорони праці та володіти такими **основними професійними компетенціями** з охорони праці:

у науково-дослідній діяльності:

- готовність застосовувати сучасні методи дослідження і аналізу ризиків, загроз і небезпек на робочих місцях та виробничих об'єктах;
- здатність поставити завдання та організувати наукові дослідження з визначення професійних, виробничих ризиків, загроз на робочих місцях.

у технологічній діяльності:

- обґрунтування і розробка безпечних технологій (в галузі діяльності);
- участь у проведенні розслідування нещасних випадків, аварій та професійних захворювань;
- розробка та проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків, з ліквідації наслідків аварій на виробництві.

в організаційно-управлінській діяльності:

- впровадження організаційних і технічних заходів з метою поліпшення безпеки праці;
- здатність та готовність до врахування положень законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці при виконанні виробничих та управлінських функцій;
- здатність до організації діяльності виробничого колективу з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці;
- управління діями щодо запобігання виникненню нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві;
- впровадження ефективного розподілу функцій, обов'язків і повноважень з охорони праці у виробничому колективі.

у проектній діяльності:

- розробка і впровадження безпечних технологій, вибір оптимальних умов і режимів праці, проектування зразків техніки і робочих місць на основі сучасних технологічних та наукових досягнень в галузі охорони праці.

у педагогічній діяльності:

- розробка методичного забезпечення і проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці.

у консультаційній діяльності:

- надання допомоги та консультації працівників з практичних питань безпеки праці;
- готовність контролювати виконання вимог охорони праці в організації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни, той хто навчається, повинен

знати:

- законодавчі та нормативні документи з охорони праці;
- концепції організації охорони праці у державі та на виробництві;
- обов'язки і відповідальність роботодавців підприємств (організацій) та їх підрозділів із забезпечення здорових і безпечних умов праці робітників;
- основні міжнародні документи з охорони праці;

– методи і засоби забезпечення нормативних значень параметрів небезпечних та шкідливих факторів.

вміти:

– ідентифікувати небезпечні та шкідливі виробничі фактори, що супроводжують працю на виробництві;

– організувати вирішення питань охорони праці на виробництві (організації);

– використовувати нормативні документи та забезпечувати безпечні й нешкідливі умови праці на виробництві;

– організовувати та брати участь у розслідуванні нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Зазначена дисципліна включена до циклу дисциплін професійної підготовки за переліком освітньо-професійної програми Середня освіта (Фізика. Математика) підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні за спеціальностями 014 Середня освіта (Фізика) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. У структурно-логічній схемі навчання зазначена дисципліна розміщена на I-му курсі. Вивчення курсу «Охорона праці в галузі» передбачає наявність систематизованих та ґрунтовних знань шкільного курсу «Основи здоров'я», умінь і навичок цілеспрямованої роботи з навчальною літературою, здатність до самоосвіти.

4. Результати навчання за дисципліною

Знання	ПРЗ 7	Знає основи безпеки життєдіяльності, безпечного використання обладнання кабінету фізики/математики/інформатики.
Уміння	ПРУ 7	Уміє знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел, насамперед за допомогою інформаційних технологій.

	ПРУ 10	Дотримується правових норм і законів, нормативно-правових актів України, усвідомлює необхідність їх дотримання.
Комунікація	ПРК 2	Пояснює фахівцям і не фахівцям стратегію сталого розвитку людства і шляхи вирішення його глобальних проблем.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
A	Повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми, вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного і підсумкового контролю в цілому.
B	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав усі завдання кожної теми та поточного і підсумкового контролю в цілому.
C	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми та поточного і підсумкового контролю в цілому виконав не повністю.
D	Засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми та поточного контролю не виконав.
E	Засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі

	завдання кожної теми та поточного контролю в цілому.
F	Не засвоїв більшості тем навчальної програми не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та поточного контролю в цілому.
FX	Не засвоїв навчальної програми, не вміє викласти зміст кожної теми навчальної дисципліни, не виконав завдань поточного контролю.

Розподіл балів

Поточний контроль								Самостійна робота	Сума
РОЗДІЛ 1				РОЗДІЛ 2					
T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 2.4	36	100
Поточний контроль									
8	8	8	8	8	8	8	8		
Контроль самостійної роботи									
4	5	4	5	4	5	4	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Засоби діагностики результатів навчання

Важливим елементом навчального процесу при вивченні дисципліни «Охорона праці в галузі» є поточний та підсумковий контроль рівня знань студентів, що свідчить про засвоєння вивченого матеріалу, рівень підготовки студентів для виконання передбачених завдань. Контроль знань дозволяє оцінювати та вимірювати здобуті студентами в процесі навчання знання, уміння та навички, відіграє важливу роль у забезпеченні належного рівня підготовки фахівців.

Поточний контроль здійснюється у двох формах:

- контроль систематичності та активності роботи студентів протягом семестру при вивченні програмного матеріалу дисципліни;
- проміжний контроль.

В ході поточного контролю оцінці підлягають:

- самостійна робота;
- результати роботи на практичних заняттях;
- результати поточного тестування, письмових робіт.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

Оцінювання видів поточної та підсумкової роботи студентів здійснюється за бальною шкалою в залежності від рівня знань.

Зазначені форми контролю тісно взаємопов'язані та здійснюються таким чином, щоб стимулювати ефективну роботу студентів протягом семестру та забезпечити об'єктивне оцінювання їх знань. За результатами оцінювання засвоєння студентами теоретичного матеріалу та виконання практичного завдання визначається рівень засвоєння програмного матеріалу та виставляється диференційована підсумкова оцінка за бальною шкалою, що характеризує успішність студента.

7. Програма навчальної дисципліни

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Правові та організаційні основи охорони праці в галузі

Тема 1.1. Міжнародні норми в галузі охорони праці.

Тема 1.2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в Україні.

Тема 1.3. Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці.

Тема 1.4. Охорона праці у галузі освіти.

Розділ 2. Виробниче середовище та захист від негативного впливу шкідливих виробничих чинників

Тема 2.1. Основні заходи пожежної профілактики в закладах освіти.

Тема 2.2. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії у закладах освіти.

Тема 2.3. Травматизм та професійні захворювання. Розслідування нещасних випадків. Профілактика виробничого травматизму.

Тема 2.4. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. робота
РОЗДІЛ 1. ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ В ГАЛУЗІ												
Тема 1.1. Міжнародні норми в галузі охорони праці.	12	2	2			8						
Тема 1.2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в Україні.	12	2	2			8						
Тема 1.3. Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці.	10	2				8						
Тема 1.4. Охорона праці у галузі освіти.	12	2	2			8						
РОЗДІЛ 2. ВИРОБНИЧЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТА ЗАХИСТ ВІД НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ ШКІДЛИВИХ ВИРОБНИЧИХ ЧИННИКІВ												
Тема 2.1. Основні заходи пожежної профілактики в закладах освіти.	10	2	2			6						
Тема 2.2. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії у закладах освіти.	13	2	6			5						
Тема 2.3. Травматизм та професійні захворювання. Розслідування нещасних випадків. Профілактика виробничого травматизму.	9	2	2			5						
Тема 2.4. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві.	12	2	2		2	6						
Усього годин	90	16	18		2	54						

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Міжнародні норми в галузі охорони праці.	2	
2	Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в Україні.	2	
3	Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці.	2	
4	Охорона праці у галузі освіти.	2	
5	Основні заходи пожежної профілактики в закладах освіти	2	
6	Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії у закладах освіти.	2	
7	Травматизм та професійні захворювання. Розслідування нещасних випадків. Профілактика виробничого травматизму.	2	
8	Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві.	2	
Разом		16	

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Розробка інструкції з безпеки для учнів під час проведення навчальних занять у кабінеті фізики / математики / інформатики	2	
2	Ведення журналу реєстрації первинного, позапланового, цільового інструктажів з безпеки	2	

	життєдіяльності учнів		
3	Створення експозиції з безпеки життєдіяльності для навчального кабінету	2	
4	Розробка заходів пожежної профілактики для закладів загальної середньої освіти	2	
5	Визначення параметрів мікроклімату навчальних приміщень	2	
6	Визначення природної і штучної освітленості навчальних приміщень	2	
7	Дослідження радіаційного фону місцевості	2	
8	Розслідування нещасного випадку під час навчального процесу	2	
9	Методи аналізу, прогнозування, профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань	2	
Разом		18	

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Міжнародні норми в галузі охорони праці.	8	
2	Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в Україні. – Гарантії прав громадян на охорону праці. – Поняття «робочий час» та «час відпочинку». – Трудова дисципліна.	8	
3	Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці	8	
4	Охорона праці у галузі освіти. – Система управління охороною	8	

	<p>праці в галузі</p> <ul style="list-style-type: none"> – Соціальне забезпечення охорони праці. – Навчання та інструктування з питань охорони праці. – Колективна угода, її укладання і виконання. – Медичні огляди працівників освіти. 		
5	<p>Основні заходи пожежної профілактики в закладах освіти</p> <ul style="list-style-type: none"> – Причини виникнення пожеж. – Основні прийоми і правила гасіння пожеж. – Засоби гасіння пожеж. 	6	
6	<p>Травматизм та професійні захворювання. Розслідування нещасних випадків. Профілактика виробничого травматизму.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Профілактика виробничого травматизму. – Система стандартів безпеки праці. – Методи аналізу виробничого травматизму та професійних захворювань. – Спеціальне розслідування нещасних випадків на підприємстві. – Медико-соціальна реабілітація потерпілих на виробництві. 	5	
7	<p>Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії у закладах освіти.</p>	5	
8	<p>Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві</p>	6	
Разом		54	

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Батлук В. А. Охорона праці в галузі телекомунікацій: Навч. посіб. – Львів: Афіша, 2003. – 320 с.
2. Березюк О. В., Лемешев М. С. Охорона праці в галузі радіотехніки: Навч. посіб. – Вінниця: ВНТУ, 2009. – 159 с.
3. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є.-Т., Лапін В. М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 367 с.
4. Желібо Є. П., Баранова Н. І., Коваленко В.В. Охорона праці в органах державної податкової служби. Навч. посібник для ВНЗ. Ірпінь. - 2002.
5. Закон України «Про охорону праці».
6. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
7. Закон України «Про пожежну безпеку».
8. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку».
9. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
10. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
11. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».
12. Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».
13. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І. П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.
14. Кодекс законів про працю України.
15. НПАОП 0.00-4.03-04 «Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 08.06.2004 р. № 151.

16. НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.

17. НПАОП 0.00-4.11-07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.

18. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15.

19. НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9.

20. НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.

21. НПАОП 0.00-4.33-99 «Положення щодо розробки планів локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій. Наказ Держнаглядохоронпраці від 17.06.1999 р. № 112.

22. НПАОП 0.00-6.03-93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві». Наказ Держнаглядохоронпраці від 21.12.1993 р. № 132.

23. НПАОП 0.00-6.13-05 «Порядок організації державного нагляду за охороною праці та гірничого нагляду в системі Держнаглядохоронпраці України». Наказ Держнаглядохоронпраці від 30.03.2004 р. № 92.

24. Основи охорони праці: Підручник / За ред. проф. В.В.Березуцького – Х.: Факт, 2005. – 480 с.

25. Охорона праці в будівництві: Навч. посіб. посібник / за редакцією Коржика Б.М. і Іванова В.М. – Харків: Форт, 2010. – 388 с.

26. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 р. № 1112 «Деякі питання розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».

27. Протоєрейський О. С, Запорожець О. І. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 268 с.

28. Рекомендації щодо організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 16.01.2008 р.

29. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 07.02.2008 р.

30. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.

31. Ткачук К. Н., Халімовський М. О., Зацарний В. В. та ін. Основи охорони праці: Підручник. – 2-ге вид., допов. і перероб. – К.: Основа, 2006. – 444 с.

32. Третьяков О.В., Зацарний В.В., Безсонний В.Л. Охорона праці: Навчальний посібник з тестовим комплексом на CD/ за ред. К.Н. Ткачука. – К.: Знання, 2010. – 167 с. + компакт-диск.

33. Ярошевська В.М., Чабан В.Й. Охорона праці в будівельній галузі: Навч. посіб. – Рівне: НУВГП, 2005. – 313с.

Додаткові:

1. ДБН В.2.5-28-2006 «Природне і штучне освітлення».
2. ДСанПіН 3.3.6.096-2002 Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів
3. ДСН 3.3.6.042-99 Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень.
4. ДСН 3.3.6.037-99 Санітарні норми виробничого шуму, ультразвучу та інфразвучу.
5. ДСН 3.3.6.039-99 Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації
6. НПАОП 0.00-1.28-10 Правила охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин. Наказ Держгірпромнагляду від 26.03.2010р. № 65

7. НПАОП 0.00-2.23-04 «Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат». Постанова Кабінету Міністрів України від 27 червня 2003 р. № 994.

8. НПАОП 0.00-8.24-05 «Перелік робіт з підвищеною небезпекою». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15.

9. Перелік робіт, де є потреба у професійному доборі. Наказ МОЗ України та Держнаглядохоронпраці України від 23.09.1994 р. № 263/121.

10. ДСТУ 2293-99 «Охорона праці. Терміни та визначення основних понять».

11. Гігієнічні нормативи ГН 3.3.5-8-6.6.1-2002 «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу». Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 27.12.2001 № 528.

12. Міждержавний стандарт ГОСТ 12.0.003-74 (1999) ССБТ «Опасные и вредные производственные факторы. Классификация».

13. Міждержавний стандарт ГОСТ 12.0.230-2007 ССБТ. Системи управління охороною праці. Загальні вимоги.

14. ДБН 2.09.04-87 Адміністративні та побутові будівлі.

15. Рекомендації щодо організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці. Затверджені Головою Держгірпромнагляду 16.01.2008 р.

16. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці. Затверджені Головою Держгірпромнагляду 7.02.2008 р.

17. Перелік професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 травня 2001 р. № 559.

18. Директива Ради Європейських Співтовариств 89/391/ЕЕС «Про впровадження заходів, що сприяють поліпшенню безпеки й гігієни праці працівників».

19. Конвенція МОП 187 «Про основи, що сприяють безпеці й гігієні праці».

20. Міжнародний стандарт SA8000: 2001 «Соціальна відповідальність». SAI SA8000: 2001 Social Accountability International.

21. Міжнародний стандарт ISO 26000:2010 – «Настанова по соціальній відповідальності». ISO 26000: 2010 (Draft) Guidance on Social Responsibility.

22. Міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007 Occupational health and safety management systems – Requirements. Системи менеджменту охорони праці – Вимоги.

23. Міжнародний стандарт OHSAS 18002, Guidelines for the implementation of OHSAS 18001. Настанова по впровадженню OHSAS 18001.

24. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду).

25. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

26. <http://www.mns.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.

27. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.

28. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».

29. <http://www.budinfo.com.ua> - Портал «Украина строительная: строительные компании Украины, строительные стандарты: ДБН ГОСТ ДСТУ».

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Аспіраційний психрометр.
2. Стандартний психрометр.
3. Термометр.
4. Об'єктивний люксометр ОЛ-3 у комплекті з датчиком.
5. Дозиметр-радіометр побутовий «Терра».